

YLÄNURKKA

Sakari Kuikka

Joku jossain

Kreikan talouden hillitöntä menoa ihmetellessä keskeinen kysymys on, miten tämä on mahdollista? EU pystyy valtavine seurantajärjestelmineen laskemaan, paljonko kullakin maanviljelijällä on maata viljelyssä. Tiedämme, ylittääkö tietyn kalastusmuodon turskan sivusaalis sallitun viiden prosentin rajan vai ei. Samalla emme kuitenkaan muka ole ymmärtäneet, että yksi jäsenvaltio elää jatkuvasti yli varojensa, ja pian maksattaa tämän laskun muilla jäsenmailla.

MIKÄ ON OLLUT Kreikan intressi elää näin? Kaiketi eri hallitukset ovat ostaneet seuraavien vaalien vaalivoittoja lupaamalla yhä alemmaa eläkeikää, ja yhä suurempia etuuk- sia valtion virkamiehille, joita on riittänyt. Turkin teoreet- tiseen sotilasuhkaan vastaaminen yhä tehokkaammalla sotilaskoneistolla on sekin kai vedonnut äänestäjien tun- teisiin ja näin satanut hallituksen laariin.

Nyt me kaikki saamme osallistua vaalityön kuluihin. Tilanne muistuttaa hieman sitä mekanismia, jolla yritys- johtajat ajautuivat ottamaan yhä isompia riskejä. Riskin ottaminen on kannattanut, koska toiminnan onnistuessa voitot satavat omaan laariin, mutta homman romahtaessa joku muu maksaa laskun.

EU:sta tuleva raha on jotenkin halvempaa kuin kotimainen raha.

KREIKAN JOHTAJIEN on ollut pakko ymmärtää mitä he tekevät. Vallalla on kai ollut ajattelu, että kyllä joku jossain maksaa nämäkin kulut, ja EU:han on niin rikas yhteisö ettei yhden pikkumaan hulluttelu missään tunnu.

Olen tunnustavinani monissa EU-hankkeissa saman ajattelutavan: EU:sta tuleva raha on jotenkin halvempaa kuin kotimainen raha, koska se tulee yhteisestä kassasta eikä maan omasta kassasta. Sitä pitääkin kuluttaa jotta saadaan jäsenmaksomme takaisin. Silloin syntyy helpos- ti ajatus, ettei rahalla ole samanlaista tuottovaatimusta kuin normaalisti, oli tuote sitten tietoa tai jotain muuta.

MIELESTÄNI NYT vaarannetaan kolme keskeistä länsimai- sen järjestelmän tukipilaria. Ensinnäkin vapaa markkina- talousjärjestelmä on osoittanut, ettei se sittenkään toimi ilman kunnollista valvontaa, ja valvonnan aukoton järjes- täminen on vaikeaa.

Toiseksi Kreikan päätöksentekojärjestelmä on osoitta- nut, ettei demokratian kehto pysty tuottamaan järkeviä päätöksiä demokraattisella päätöksentekotavalla. Houkutus käyttää julkista rahaa seuraavien vaalien voittamiseen on ollut liian suuri. Suomen päättäjien moraalinen arvostus kohoaa kummasti.

Kolmanneksi kokemus osoittaa, etteivät kansainväliset sopimusjärjestelmät toimi edes tällaisessa tapauksessa. Vapaamatkustajaksi hyppääminen on ollut liian houkut- televaa eikä Kreikan johtajilla ole ollut tarvetta saada tu- levaisuuden poliittista uskottavuutta samalla tavalla kuin esimerkiksi Suomessa.

Poliittinen luottamus toisen maan moraaliin romahti kertalaakista, ja sen paluu taitaa olla todella pitkäs- sä juoksussa. EU-vastaisuus kerää poliittista kannatusta muuallakin Euroopassa kuin vain perussuomalaisten kes- kuudessa, ja lisäksi EU maksaa kaiken. Eli me.

Kirjoittaja on Merikotkassa työskentelevä Helsingin yliopiston kalastusbiologian professori.